

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถจ.นครศรีธรรมราช (กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น) โทร.๐ ๗๕๓๕ ๖๑๔๔ ต่อ ๑๕

ที่ นศ ๐๐๓๗.๓/๖๒๔๐

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การดำเนินการจัดทำเวทีประชาเสวนา

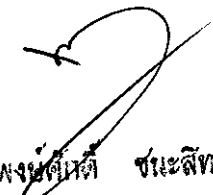
เรียน ท้องถิ่นอำเภอ ทุกอำเภอ

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้รับมอบหมายจากคณะอนุกรรมการกำกับทิศทางการดำเนินการจัดทำเวทีประชาเสวนา ให้สรุปรายงานในประเด็นคำถามในการจัดเวทีประชาเสวนา ได้แก่ “ความขัดแย้งของคนไทยที่เกิดขึ้นมาจากสาเหตุอะไร” “แนวทางหรือวิธีการแก้ไขความขัดแย้งและสร้างความปรองดองควรทำอย่างไร” เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดเวทีประชาเสวนาในระดับจังหวัด โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดทำสรุปรายงานดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประกอบด้วย

๑. สรุปรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒. สรุปรายงานของคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่มาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(นายพงษ์ศักดิ์ ชะลิทธิ)
ท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช

สรุปรายงานของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ
สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ประเด็นเกี่ยวกับสาเหตุความขัดแย้งของสังคมไทย เสนอว่า

ความขัดแย้งมิได้เกิดจากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นผลของการกระทำและเหตุการณ์หลาย ๆ ครั้งต่อเนื่องกันที่เป็นปัญหาความขัดแย้งจนนำไปสู่เหตุการณ์ความรุนแรงซึ่งเป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างที่เกิดจากการเมืองการปกครอง ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ที่มีความอ่อนแอ ขาดประสิทธิภาพและไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาโดยการยึดอำนาจการปกครอง ทำให้เกิดข้อวิจารณ์เกี่ยวกับความสอดคล้องกับหลักนิติธรรมของกลไกต่าง ๆ ของรัฐ กฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นภายหลังการยึดอำนาจ เป็นเหตุให้ความขัดแย้งมีความซับซ้อนและเพิ่มปัญหามากขึ้น และแตกต่างจากเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในอดีตที่ผ่านมาเนื่องจากเป็นความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับประชาชนที่แสดงออกโดยการแบ่งออกเป็นกลุ่มเป็นสี

นอกจากนี้ สถาบันพระปกเกล้าได้รายงานผลการศึกษาพบว่าสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทยมาจากปัญหาใจกลางอันประกอบด้วยมุมมองต่อประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน ทั้งในชั้นอุดมการณ์และชั้นผลประโยชน์ และปัญหาพื้นฐานคือความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน โดยมีตัวแปรเชิงกระบวนการ คือ การใช้อำนาจที่ทำให้อีกฝ่ายรู้สึกที่ไม่ชอบธรรม และความรุนแรงแทรกซ้อนอันเกิดจากการกระทำของมวลชน สื่อมวลชน และกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนทำให้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นขยายตัวออกไป

ประเด็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางหรือวิธีการแก้ไขความขัดแย้งและสร้างความปรองดอง เสนอว่า

การสร้างความปรองดองของสังคมไทยจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ที่จะต้องร่วมกันนำพาประเทศก้าวข้ามความขัดแย้ง และต้องแก้ไขปัญหความขัดแย้งที่รากเหง้าของปัญหาควบคู่ไปกับการสร้างกระบวนการปรองดองสมานฉันท์เพื่อขจัดความทุกข์ความไม่สบายใจของคนในชาติ โดยร่วมกันแสวงหาทางออกให้กับประเทศเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงและความเสียหายซ้ำอีกในอนาคต

การป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งอันอาจนำไปสู่ความรุนแรง ทุกฝ่ายจะต้องมีความระมัดระวังในการนำเสนอประเด็นที่อ่อนไหวอันอาจนำไปสู่การเผชิญหน้าของผู้คนในสังคมและนำไปสู่เหตุการณ์ความรุนแรง ได้แก่ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ ประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ประเด็นการนิรโทษกรรม ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวนหาสาเหตุการเสียชีวิต ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการชดเชยเยียวยา

ปัจจัยสำคัญในการสร้างความปรองดองคือการให้อภัยซึ่งกันและกัน (Forgiveness) โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง จะต้องดำเนินการไปบนพื้นฐานของหลักนิติธรรม (Rule of Law) ด้วยการคืนความถูกต้อง (Justice) และคืนความชอบธรรม (Righteousness) ให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบอันเกิดจากเหตุขัดแย้งหรือการแก้ไขปัญหความขัดแย้งทางการเมือง รวมทั้งเห็นด้วยกับผลศึกษาของสถาบันพระปกเกล้า ที่เสนอให้อาศัยกระบวนการพูดคุยใน ๒ ระดับ คือ ๑) ระดับตัวแทนทางการเมืองและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง และ ๒) ระดับประชาชนในพื้นที่เพื่อเปิดพื้นที่ให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นทางการเมืองร่วมกัน เนื้อหาสาระในการพูดคุยมีทั้งมาตรการระยะสั้นเพื่อให้ความแตกแยกและบาดแผลที่เกิดขึ้นกับสังคมและปัจเจกบุคคลได้กลับคืนสู่สภาวะปกติโดยเร็ว และมาตรการระยะยาว เพื่อป้องกันความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นอีกจากความแตกต่างของมุมมองและเป็นการวางรากฐานของประเทศสู่อนาคต

สรุปรายงานของคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.)

ประเด็นเกี่ยวกับสาเหตุความขัดแย้งของสังคมไทย เสนอว่า

วิกฤตการณ์ความขัดแย้งรุนแรงที่ผ่านมาดูเหมือนเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้น ในความเป็นจริงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีรากเหง้าของปัญหาที่ยังรากลึกถึงระดับโครงสร้างทางสังคม และโครงสร้างทางการเมืองของประเทศ ความขัดแย้งที่เดิมอาจจะเริ่มจากความขัดแย้งระหว่างบุคคล และกลุ่มบุคคล แต่เมื่อผสมกับสภาพปัญหาเชิงโครงสร้างความเหลื่อมล้ำของสังคมและความอ่อนแอ ของกลไกในระบบประชาธิปไตยและกระบวนการยุติธรรมของประเทศโดยเฉพาะปัญหาความชอบธรรม ของกลไกต่าง ๆ ของรัฐ หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศโดยการรัฐประหาร ทำให้ปัญหา มีความซับซ้อนมากขึ้น

การศึกษาวิจัยถึงสาเหตุและรากเหง้าของปัญหาความขัดแย้ง ได้สังเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริง ที่เกิดขึ้น พบว่า มีมูลเหตุหลักที่เป็นส่วนหนึ่งของปัญหารากเหง้าของความขัดแย้งที่นำไปสู่ความรุนแรง อย่างน้อย ๕ ประการ คือ ๑) โครงสร้างอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน ๒) การจัดการด้านความมั่นคงและจิตสำนึก ของทหาร ๓) บริบทของสังคม วัฒนธรรมประวัติศาสตร์ และอัตลักษณ์ ๔) การบังคับใช้กฎหมาย และ ๕) สื่อในฐานะเครื่องมือผลิตซ้ำทางความคิด

สำหรับมูลเหตุแห่งความรุนแรงเกิดจากปัญหาในกระบวนการยุติธรรมทางมหาชนและทางอาญา มีกระบวนการที่ละเมิดหลักนิติธรรม กระบวนการประชาธิปไตย กระบวนการบังคับใช้กฎหมาย มีความอ่อนแอและขาดประสิทธิภาพ จนนำไปสู่กระบวนการใช้อำนาจนอกกระบวนการในการแก้ไขปัญหา โดยการรัฐประหารซึ่งเป็นการละเมิดหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างร้ายแรง

ประเด็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางหรือวิธีการแก้ไขความขัดแย้งและสร้างความปรองดอง เสนอว่า

ทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญในการร่วมกันแสวงหาแนวทางเพื่อแก้ปัญหาที่รากเหง้าอย่างจริงจัง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง การแสวงหาทางออกดังกล่าวควรอยู่บนพื้นฐาน ของการค้นหาความจริงซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการนำประเทศชาติมาสู่ความขัดแย้ง การรับฟังความคิดเห็น ของทุกฝ่าย และการเปิดใจกว้างที่จะร่วมกันแสวงหาทางออกให้กับประเทศ โดยการลดทัศนคติ ในการเอาชนะ และการมองปัญหาในมุมของตนแต่ฝ่ายเดียว รวมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนบุคคล หรือกลุ่มบุคคลมากกว่าผลประโยชน์ของชาติ

การทำความเข้าใจถึงลักษณะและธรรมชาติของความขัดแย้ง ตลอดจนมูลเหตุและพลวัต ของความขัดแย้ง เป็นพื้นฐานของการแก้ไขปัญหา ตลอดจนแนวทางป้องกันในอนาคต ทั้งนี้สามารถเรียนรู้ ที่จะแสวงหาทางออกในการแก้ปัญหาร่วมกัน จากประสบการณ์ของประเทศที่เกิดความขัดแย้งขนาดใหญ่ ที่นำมาสู่ความรุนแรงในลักษณะเช่นนี้ จะให้ความสำคัญกับการนำเอาหลักความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional justice) มาใช้เป็นกลไกเสริมกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักซึ่งมีข้อจำกัดในการจัดการกับ ปัญหาความขัดแย้งที่มีลักษณะพิเศษเช่นนี้

กระบวนการปรองดองเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยเวลา ความอดทน และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย และทุกภาคส่วนในประเทศ เครื่องมือและกลไกต่าง ๆ ในการสร้างความปรองดอง เช่น การเปิดเผยความจริง และรากเหง้าของปัญหาความขัดแย้ง การเยียวยาฟื้นฟูผู้ที่ได้รับผลกระทบ การอำนวยความยุติธรรมแก่เหยื่อ การฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดซึ่งต้องเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายโดยไม่มี การเลือกปฏิบัติ การเจรจาไกล่เกลี่ย และการจัดทำเวทีประชาเสวนาเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกันในสังคม โดยการสนับสนุนของรัฐ ล้วนแต่ต้องอาศัย “เวลา” ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขที่สำคัญอย่างยิ่งของการปรองดอง และการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปรองดอง ต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง รอบคอบ โปร่งใส และตั้งอยู่บนหลักประชาธิปไตยโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย